

Korenwolf wereld

Dit is een uitgave van de Korenwolfcommissie.

Mei 2006

Voorwoord van de voorzitter

Vorig jaar is mij in de hoedanigheid als bestuurder van de LLTB door gedeputeerde Driessen gevraagd voorzitter te worden van de Korenwolfcommissie. Een vraag die ik volmondig en enthousiast met ja heb beantwoord. Als voorzitter van de Korenwolfcommissie kan ik een brug slaan tussen natuur en landbouw. En de korenwolf keert terug in ons mooie Limburgse Land. En het beheer van korenwolfgebieden biedt mogelijkheden voor de verbreding van de landbouw. In de Korenwolfcommissie heerst een positieve sfeer dat tot uiting komt in een constructieve samenwerking. Ik ben verbaasd maar wel aangenaam verrast dat het afgelopen jaar zoveel draagvlak is ontstaan voor de herintroductie van de korenwolf. Dat had ik voordat ik eraan begon anders ingeschat. Maar door mensen te betrekken en hen in te zetten in het beleid, komt er begrip. Ik probeer steeds bruggen te slaan tussen landbouw, politiek en maatschappelijke wensen en ik ben dan ook blij te constateren dat het zijn vruchten afwerpt voor de korenwolf. Het nu in gang gezette beleid moet wel politieke borging blijven houden. Als we de korenwolf duurzaam terug willen hebben in ons landschap, dan zal daar altijd een compensatie voor de agrariërs en de natuurorganisaties tegenover moeten staan. Want de korenwolf mag niet aan de grillen van de politiek zijn overgeleverd.

Jean van der Linden

Voorzitter Korenwolfcommissie

In dit nummer Grondverwerving heel belangrijk...² Aantrekkelijke subsidies bij overeenkomsten...³ Het gaat goed met de korenwolf...³ Mergelland-West pionier in korenwolfbeleid...⁴ De hele natuur profiteert als er korenwolfvriendelijk wordt beheerd...⁵ Korenwolf, gebruiken en gewoonten...⁶ Soortbeschermingsplan...⁶ De Korenwolfcommissie...⁷ Wist u dat...⁸ Actueel...⁸

De korenwolf en landbouw gaan goed samen

Voor u ligt de eerste uitgave van de Korenwolfwereld. De Korenwolfcommissie hecht er grote waarde aan u en alle andere betrokkenen en belangstellenden goed te informeren over de voortgang van de herintroductie van de korenwolf, de Zuid-Limburgse benaming voor de hamster. Ook het Soortbeschermingsplan, zo'n beetje het spoorboekje van de korenwolfbescherming, is ingestoken om op verschillende manieren te communiceren. Deze

informatie-uitwisseling heeft als uitgangspunt de korenwolf bij u in een positief daglicht te stellen. Er is daarom gekozen om een aantal malen per jaar een informatiebulletin uit te geven, waarvan het eerste exemplaar voor u ligt. Daarnaast is er een website in het leven geroepen. Vanaf 12 juni 2006 kunt u op de nieuwe website www.korenwolfwereld.nl alles lezen over de korenwolf en aanverwante onderwerpen.

Waarom beschermen?

Er zijn mensen die zich afvragen waarom er zo veel moeite wordt gedaan voor het behoud zo'n klein beestje. Door enerzijds de toename in bebouwing en anderzijds de uitbreiding van de infrastructuur wordt het potentiële leefgebied van de korenwolf steeds kleiner. Het landschap moet worden aangepast ten goede van de korenwolf en daar zijn meerdere goede redenen voor:

- De korenwolf heeft de voorkeur voor löss- en leemgronden in Zuid- en Midden-Limburg.
- Nederland is door (inter)nationale wetgeving de verplichting aangegaan soorten te beschermen die sterk zijn bedreigd.
- De terugkeer van de korenwolf in Limburg en het beheer van korenwolfgebieden biedt mogelijkheden voor verbreding van de landbouw. Dit wordt ondersteund door de provincie Limburg.
- Een landschap dat wordt aangepast aan deze hamster biedt ook andere, eveneens sterk bedreigde en karakteristieke diersoorten een leefgebied. Dit geldt vooral voor een groot aantal vogelsoorten zoals de grauwe gors, de geelgors, kwartel, patrijs en veldleeuwerik.
- Ook veel bijzondere plantensoorten zijn afhankelijk van één of andere vorm van aangepast akkerbeheer. Diverse soorten zijn zeldzaam geworden: roggelolie, bolderik, korensla, klein spiegeltokje, huttentut en naaldenkervel. Het juiste akkerbeheer kan eraan bijdragen dat een groot aantal van deze typische akkerkruiden zich weer kan vestigen en handhaven. Deze kruidenrijke akkers spelen een belangrijke rol als verbindingselement voor dieren in een versnipperd landschap en hebben eveneens een recreatieve en landschappelijke waarde die de leefbaarheid van het platteland ten goede komen. Veel mensen, eigen inwoners en toeristen, genieten bijvoorbeeld van de bloeiende velden met klaprozen en korenbloemen.

Grondverwerving heel belangrijk

Als we de korenwolf definitief een plek willen geven in ons Zuid-Limburgse landschap, dan zal hij de ruimte moeten krijgen. Daarom is het uitgangspunt in totaal 200 hectare grond te verwerven. Dat zou voor de korenwolf voldoende ruimte moeten zijn om zich blijvend te kunnen vestigen.

Waarborging van continuïteit

De gewenste 200 ha grond ligt allemaal in de aangewezen kernleefgebieden. Inmiddels is circa 70 ha grond in bezit van natuurbeschermingsorganisaties zoals Vereniging Natuurmonumenten, Stichting het Limburgs Landschap en Staatsbosbeheer. Op dit moment wordt nog passief met de grondverwerving omgegaan, maar het is de bedoeling om in de toekomst

actief 'de boer op te gaan'. Nu heeft een aantal agrariërs een overeenkomst afgesloten voor zes jaar en dat betekent dat zij in principe over zes jaar weer vrij landbouw kunnen bedrijven. Als dat zou gebeuren, komt de continuïteit van de leefgebieden van de korenwolf in gevaar.

Interesse in verkoop?

Een agrariër die gronden heeft binnen de aangewezen kernleefgebieden en die geïnteresseerd is in verkoop van die grond, kan contact opnemen met de Dienst Landelijk Gebied, de heer F. Hornesch, telefoon: 0475 – 35 68 01. In overleg zal er dan voor worden gezorgd dat een taxateur langskomt, die de waarde van die grond bepaalt. Na eventuele onderhandelingen kan de grond worden aangekocht. Meer informatie over grondaankoop vindt u vanaf 12 juni ook op www.korenwolfwereld.nl.

Aantrekkelijke subsidies bij overeenkomsten

Wist u dat u een forse subsidie kunt krijgen als u percelen ter beschikking stelt voor het opbouwen van de korenwolfpopulatie? En dat dit voor het eerst op een zodanig grote schaal gebeurt dat er sprake is van een serieuze bron van inkomsten voor de landbouw? Nee? Dan is dit artikel interessant voor u!

Beheersovereenkomsten voor korenwolf

Er is een subsidiemogelijkheid voor korenwolfvriendelijk beheer. In een beschikking worden de afspraken vastgelegd. De Korenwolfcommissie en

Onderzoeksinstituut Alterra beoordelen de aanvraag op geschiktheid van locatie. De grond moet namelijk wel in één van de elf aangewezen kernleefgebieden liggen.

Indien zij van mening zijn dat uw terreinen voldoen, wordt de aanvraag naar de Dienst Landelijk Gebied (DLG) doorgestuurd.

Vergoeding en voorschriften

De vergoeding voor een agrarisch ondernemer bedraagt € 2.300,- per hectare per jaar voor het korenwolfbeheer. Voor terreinbeherende organisaties is dit een bijdrage van € 650,- per hectare per jaar. Om voor deze subsidie in aanmerking te komen, moet worden voldaan aan de door Alterra bepaalde richtlijnen.

Voor meer informatie hierover kunt u contact opnemen met de Dienst Landelijk Gebied, de heer F. Hornesch, telefoon: 0475 - 35 68 01.

Het gaat goed met de korenwolf!

Aan de herintroductie van de korenwolf wordt veel aandacht besteed. Uitgangspunt is de korenwolfpopulatie nieuw leven in te blazen. Maar korenwolven zijn van nature schuw en laten zich niet makkelijk tellen. Om inzicht te krijgen of een populatie groter of kleiner wordt, zoekt en telt men de burchten. Want veel burchten? Dan waarschijnlijk ook veel korenwolven.

Overleven

Voor het leefgebied Mergelland-West, bestaande uit de leefgebieden Amby, Heer en Sibbe, wordt gestreefd naar ongeveer 1500 burchten. Het gaat echter niet alleen om het tellen van de burchten; ook moet duidelijk worden of de korenwolfpopulatie blijvend is. De praktijk wijst uit dat veel korenwolven het eerste jaar niet overleven. Ze worden gegeten door vossen,

marters en roofvogels. De overlevingskans van de uitgezette korenwolven die de gevaren van de natuur niet kennen, is maar 2%. Hun jongen echter, die de natuur van begin af aan meekrijgen, doen het een stuk beter met 15% per jaar. Dat is ruim voldoende voor het instandhouden van de populatie.

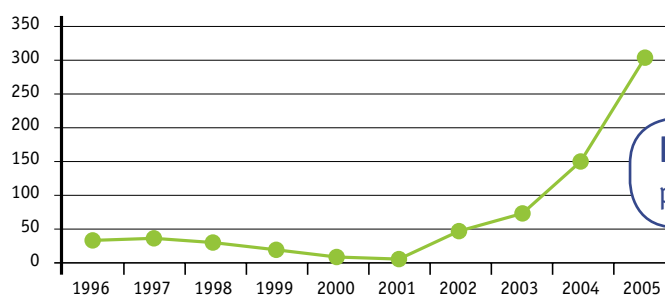
Uitbreiding

Uit de inventarisatie van de betrokken organisaties blijkt dat het aantal gevonden korenwolfburchten – en daarmee dus ook de korenwolfpopulatie – vanaf 2002 continu toeneemt! Ze krijgen dus voldoende jongen om zichzelf in stand te houden én te groeien. Elke herintroductie in een leefgebied levert een startaantal van ongeveer 50 burchten op. Het aantal burchten in Mergelland-West is in 2005 opgelopen tot ongeveer 350 burchten. En in het leefgebied Sittard, waar in 2005

is gestart met de herintroductie, werden in datzelfde jaar nog ongeveer 75 burchten gevonden! Meteen al een uitbreiding dus.

Opvangstroken

De meeste korenwolven zijn de afgelopen jaren gevonden op akkers waar korenwolfvriendelijk wordt beheerd. Er worden brede graanranden aangelegd die als opvangstrook fungeren nadat de rest is gemaaid. Dit blijkt succes te hebben, want het aantal burchten in die randen is opgelopen van 15 tot 20 burchten in 2003 tot 61 burchten in 2005! De graanranden zijn gegroeid van 4 à 5 kilometer in 2003 tot ruim 8 kilometer in 2005. Dat de meeste burchten in korenwolfvriendelijke terreinen zijn gevonden, geeft aan hoe belangrijk het speciale korenwolfbeheer is. Als ze een tijdje de ruimte krijgen, dan kunnen ze hopelijk een blijvend bestaan opbouwen!

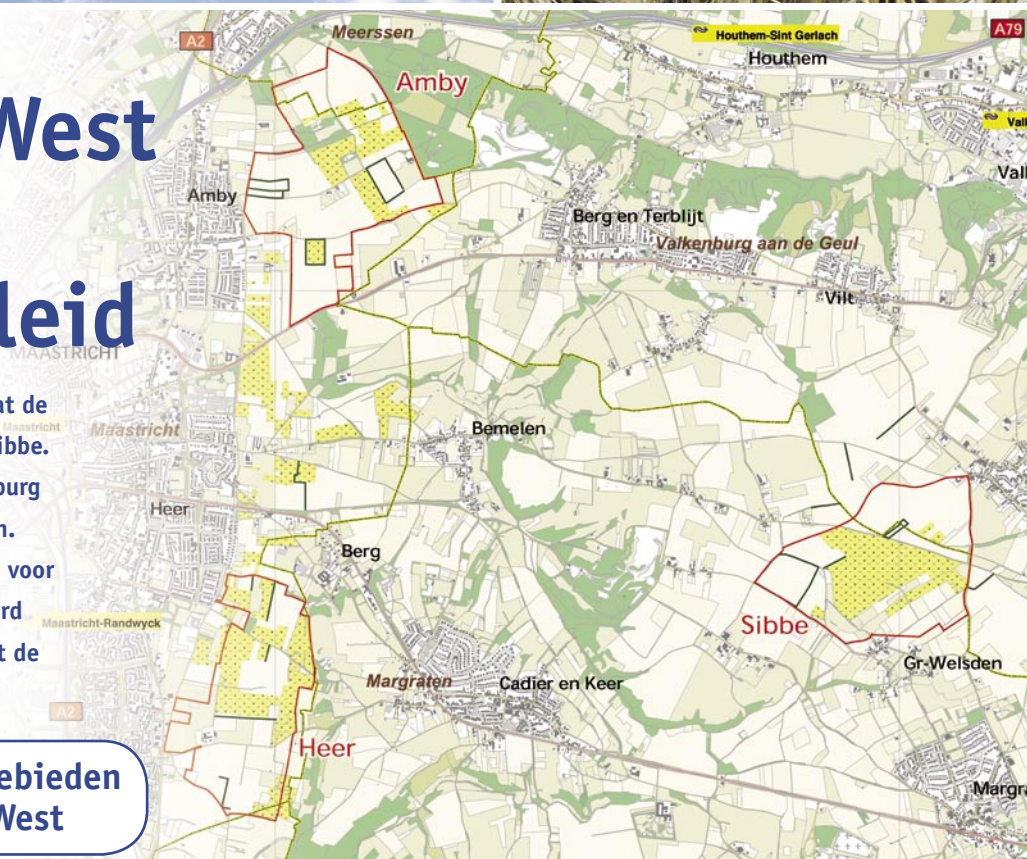
Burchttellingen
periode 1996-2005

Mergelland-West pionier in korenwolfbeleid

Het onderzoeksgebied Mergelland-West omvat de drie korenwolfleefgebieden Amby, Heer en Sibbe. Het wordt sinds 1996 door de provincie Limburg onderzocht op aanwezigheid van korenwolven. Toen in 2002 in Heer (gemeente Maastricht) voor het laatst een bewoonde korenwolfburcht werd gevonden, werd meteen in datzelfde jaar met de herintroductie van de korenwolf begonnen.

Korenwolfleefgebieden in Mergelland-West

Vooruitgang

In het reservaatgebied Sibbe zijn in de periode 2002-2005 in totaal 106 korenwolven uitgezet. In 2004 werden buiten de reservaatgrenzen 29 burchten gevonden. Dat is heel wat meer dan in de jaren daarvoor. Toen werden er in 2002 en 2003 respectievelijk 15 en 0 burchten gevonden.

In Amby werden in de periode 2003-2005 in totaal 79 korenwolven uitgezet. Buiten de reservaatgrenzen werden in 2004 wel 41 burchten gevonden terwijl er in 2003 slechts 4 werden gezien. In 2004 werden er in Heer ook korenwolven uitgezet, nadat hier in 2003 geen 'wilde' korenwolven meer waren aangetroffen. Buiten de reservaatgrenzen werden later 21 burchten gevonden. De resultaten van deze herintroducties zijn dus hoopgevend. In deze leefgebieden zijn kleine, maar groeiende populaties met korenwolven ontstaan. Elke herintroductie leverde na een tijdje een toename in de populatie op, waarna deze verder groeide. Het aantal burchten in Mergelland-West is in 2005 opgelopen tot ongeveer 350 stuks. Dat betekent een groei van 200 extra burchten!

duidelijk te onderscheiden van de populaties in het oosten van Duitsland en Europa. Het is de laatste jaren gelukt om dieren uit België en aangrenzend Duitsland aan het fokprogramma toe te voegen zodat het een internationale dimensie en verantwoordelijkheid heeft gekregen. En dat is weer heel belangrijk voor het behoud van de West-Europese korenwolfpopulatie.

Korenwolfleefgebieden in Limburg

Internationaal

Het hamsterfokprogramma staat onder leiding van Diergaarde Blijdorp in Rotterdam en sinds 2006 is het Gaiapark in Kerkrade ook bij dit programma betrokken. Vanaf 1999 worden jaarlijks ongeveer 80 tot 120 korenwolven gefokt. De laatste jaren is dankzij genetisch onderzoek vast komen te staan dat de korenwolven in het meest westelijk deel van het Europese verspreidingsgebied (België, Nederland en aangrenzend Duitsland) géén ondersoort vormen. Ze zijn echter wel genetisch

Langeafstandlopers

Overigens blijken de korenwolven in het veld grotere afstanden te overbruggen dan gedacht. Zo zijn in Sibbe en Amby na de herintroductie nieuwe, door korenwolven bewoonde burchten gevonden tot op een kilometer afstand. In enkele gevallen hadden de korenwolven daarbij ook barrières als graslanden, boomgaarden, drukke verharde en onverharde wegen overwonnen. Met name de mannetjes blijken met regelmaat afstanden van vele honderden meters af te leggen en gemakkelijk barrières te overbruggen.

De hele natuur profiteert als er korenwolfvriendelijk wordt beheerd

In de boerenkeuken van agrariër Janssen uit Sittard is het goed toeven. Een keuken die warmte uitstraalt, je voelt je er meteen thuis. Die warmte vind je ook terug in de manier waarop Janssen over zijn land en 'zijn' korenwolf praat. "In de jaren negentig ging het slecht met de korenwolf. In januari 2001 werden daarom elf kernleefgebieden aangewezen voor het diertje. Een deel van mijn grond op de Kollenberg viel daaronder. Zo kwam ik er voor het eerst mee in aanraking."

Op cursus

Dat Janssen zich meer dan normaal voor het diertje ging interesseren, kwam door een cursus Erkend Natuurbeheerder die hij in 2003 volgde, samen met drie andere agrariërs. Als eindopdracht moest hij 'iets doen met zijn bedrijf in het kader van natuurbeheer'. Hij zocht een geschikt onderwerp en vond de korenwolf. Hij verdiepte zich erin en legde contact met DLG, die al 10 ha grond in de buurt had aangekocht. Janssen: "Ik stelde 13 ha ter beschikking en samen met ruim 7 ha grond van een Duitse boer die zich snel daarna ook aansloot, kreeg de korenwolf al veel meer terrein. Later hebben zich nog een aantal agrariërs aangesloten en nu wordt al op ongeveer 38 ha korenwolfvriendelijk geteeld. En dit jaar gaan ze ook in Puth en Koningsbosch korenwolven uitzetten." Dankzij positieve berichten en enthousiasme krijgt de korenwolf dus steeds meer voeten aan de grond.

Inspanningen

Speciaal voor de korenwolf heeft hij zijn grond opgesplitst in kleinere percelen. Maar

Agrariër Janssen:

"Je ziet het niet alleen aan de burchten, maar aan het hele wilde leven"

dat is niet alles wat hij voor de diertjes doet. Janssen: "Bieten en aardappels teel ik nu op andere gronden, dat is niets voor de korenwolf. Naast het graan en het grasland laat ik er nu ook veel luzerne groeien, een soort klaver. Bij het maaien en dorsen laat ik stroken graan van ongeveer 5 meter staan en ik maai hoger af, zodat de korenwolf beter dekking kan vinden. Daarnaast wordt het stro alleen gehakseld en niet geperst en afgevoerd. Daarna laat ik de percelen tot eind oktober met rust; deze worden dus niet direct na de oogst bewerkt. Ook de luzerne wordt maar gedeeltelijk geoogst. En alles wat we doen of willen veranderen, bespreek ik eerst met Alterra, in het kader van het zesjarige contract dat ik juni 2005 heb afgesloten".

Profijt voor de hele natuur

Nu hij voor het tweede jaar bezig is merkt hij al verschil. "De hamsters die vorig jaar zijn uitgezet, hebben jongen gekregen die meteen in het wild zijn opgegroeid. Die hebben een voorsprong op gefokte korenwolven en ze zijn sterker. We schatten in dat de stand van begin dit jaar gelijk is gebleven aan die van vorig jaar. Geen achteruitgang dus, een heel verschil met afgelopen jaren", vertelt hij enthousiast. Maar er is meer: "Je ziet het niet alleen aan de burchten en de hamsters, maar aan de hele natuur. Alles verandert omdat de grond beter is bedekt. Er zijn meer muizen en daarmee meer roofvogels, onlangs zelfs een kiekendief. De mensen van de Vogelwacht zijn daarom ook heel enthousiast. Verder zie ik meer wild, fazanten en hazen. De hele natuur profiteert ervan. En de mensen die bij ons in de boerderijwinkel komen of die gebruikmaken van de pensionpaarden, vinden het ook leuk en willen graag op de hoogte blijven van de ontwikkelingen."

Hoe komt de korenwolf aan zijn naam?

Korenwolf is een Zuid-Limburgse benaming voor de veldhamster, gewone hamster of Europese hamster. De korenwolf dankt zijn naam eigenlijk aan het hamsteren van voedsel. In het Limburgs dialect betekent het woord 'woof' inhalig en koren slaat op zijn voedsel. Korenwoof is in de vertaling naar het Nederlands daarna verbasterd tot korenwolf.

De korenwolf, zijn gebruiken en gewoonten

Hoe ziet de korenwolf eruit?

De korenwolf kan tot een halve kilo zwaar worden en is ongeveer 30 centimeter groot, inclusief 5 centimeter staart. De grote wangzakken kunnen ze volproppen met grote hoeveelheden proviand. Verder is hij meteen te herkennen aan zijn oranjebruine vacht met witte vlekken bij zijn hals en kop. Zijn poten zijn ook wit en zijn buik is zwart. De korenwolf gaat 's avonds en 's nachts op pad om eten te zoeken. Als hij gevaar bespeurt, gaat hij rechtop staan. Door zijn zwarte buik valt hij dan in de nachtelijke achtergrond helemaal niet op.

Wat eet hij?

De korenwolf eet bijna alles, bij voorkeur plantaardig voedsel. Hij heeft een gevarieerd menu nodig van graan, tarwe, rogge of haver, akkerkruiden zoals klaprozen en paardenbloemen en wilde planten. Hij klimt zelfs in maïsplanten en zonnebloemen. Ook lust hij bieten, aardappelen, fruit en noten. Naast dit plantaardige voedsel eet de korenwolf ook insecten, regenwormen, kleine zoogdieren, kikkers en slakken. Ook eet hij naast al dit lekkers graag luzerne en rode klaver. Luzerne loopt 8 à 10 dagen na het maaien alweer uit. Het bevat veel mineralen en vitamines en biedt de korenwolf in herfst en voorjaar dekking en eiwitrijk voedsel in overvloed.

Doordat luzerne meerdere jaren op hetzelfde perceel groeit, kan de korenwolf in dit gewas een stabiele burcht maken.

De korenwolf eet naast plantaardig voedsel ook slakken en andere insecten en kleine zoogdieren.

De korenwolf is onder andere herkenbaar aan de witte vlekken bij zijn hals en kop.

Hoe ziet een burcht eruit?

Een korenwolf legt eerst een schuine looppijp aan. Langs deze pijp werkt de hamster alle vrijkomende grond naar buiten. Rond de uitgang ontstaat zo een stortberg. De burcht wordt daarna verder uitgebreid met kamers en twee of drie looppijpen. Ook graaft de korenwolf van binnenuit, loodrecht omhoog, één of meer valpijpen. Daar laat hij zich in vallen als er bijvoorbeeld gevaar dreigt. De uitgangen van de looppijpen en de valpijpen zijn goed herkenbaar: ze zijn mooi rond met een doorsnede van zes tot acht centimeter. Een (of meer) van de kleinere doodlopende zijgangen wordt door de korenwolf als toilet gebruikt. De slaapkamer wordt met gras 'gestoffeerd'. De korenwolf leeft gewoonlijk alleen in de burcht, omdat het een solitair levend dier is. Meestal bouwt een korenwolf een burcht 'voor het leven', eentje die elk jaar wat meer wordt uitgebreid. Een burcht heeft minstens twee uitgangen, maar als het een oude burcht is, kunnen dat er wel tien worden.

Soortbeschermingsplan

Limburg is de enige provincie in Nederland waar de korenwolf voorkomt. En omdat het niet goed ging met de korenwolf, werden er in de loop der jaren twee soortbeschermingsplannen opgesteld. Het huidige plan, het vervolg op het plan tot 2004, richt zich op de periode 2005-2010. Een noodzakelijk plan, want de korenwolf is immers een karakteristieke soort van onze akkerlandschappen en verdient onze bescherming.

In de lift

Het eerste plan liep van 2000 tot en met 2004. Dit plan leidde tot aankoop en beheer van gronden die geschikt waren voor de korenwolf, een fokprogramma voor herintroductie, het uitzetten van korenwolven in vier kerngebieden en tot uitbreiding van kennis en vergroting van het draagvlak voor de bescherming van de korenwolf in de streek. Hiermee zat de korenwolf weer in de lift, maar nog niet stevig genoeg. Reden om Beschermingsplan 2005-2010 op te stellen, dat het succesvolle werk moest voortzetten via een vernieuwde

formule. De uitvoering van dit beschermingsplan is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Ministerie van LNV en de Provincie Limburg.

Maatregelen

De doelstellingen van het tweede plan zijn nog steeds gericht op de realisatie van een stabiele duurzame korenwolfpopulatie in Limburg. De maatregelen die in de periode 2005-2010 zullen worden genomen, hebben allemaal hetzelfde doel voor ogen. Zo moeten er door middel van fok en uitzet van hamsters drie nieuwe

De Korenwolfcommissie

Frans Hornesch:

“Een club die het afgelopen jaar veel voor elkaar heeft gekregen in het veld”

Vorig jaar juli werd in het kader van het Soortbeschermingsplan 2005-2010 voor het eerst gepraat over het oprichten van een korenwolfcommissie. In opdracht van de provincie Limburg werd een club van enthousiaste mensen samengesteld die zich vooral zou gaan bezighouden met de uitvoering van het beleid. De Korenwolfcommissie werd daarmee een feit.

Vertegenwoordigers

In de commissie zitten bestuurlijke vertegenwoordigers van natuurbeschermingsorganisaties zoals de Stichting het Limburgs Landschap en Vereniging Natuurmonumenten, de voorzitter van de LLTB en drie plaatselijke agrariërs, het Natuur Historisch Genootschap, de Faunabeheerseenheid Limburg, de provincie Limburg, Alterra en DLG. Staatsbosbeheer wordt begin dit jaar via afgevaardigden vertegenwoordigd vanwege Koningsbosch en houdt zich actief bezig met de korenwolfbescherming.

Trots

Frans Hornesch is in het dagelijkse leven in dienst van de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en daarnaast belast met de rol van secretaris van de Korenwolfcommissie. De commissie komt zes keer per jaar bijeen en hij is er heel enthousiast over. Meer dan enthousiast zelfs, hij is trots op 'zijn' commissie. “Het is een heel betrokken groep mensen die het afgelopen jaar in het veld heel veel voor elkaar heeft gekregen. Tot 2004 bestond het

Hamsteroverleg. Dat was meer een overlegorgaan. Ze konden geen besluiten nemen en kwamen ook niet toe aan uitvoering. De Korenwolfcommissie daarentegen neemt wél besluiten en gaat wél over tot uitvoering. Het is een veel daadkrachtigere structuur die onderling meer op één lijn zit. Dat het het laatste jaar zo goed gaat met korenwolf, is echt een verdienste van de commissie. Het zijn gepassioneerde mensen die een voortvarende start hebben gemaakt door op een constructieve manier met elkaar samen te werken”, aldus de secretaris.

Hart voor de korenwolf

DLG voert het secretariaat en neemt de dagelijkse aansturing van het project op zich, zoals aankopen en beheren van gronden. Ook geven ze informatie over subsidies en dragen ze zorg voor de betaling van die subsidies. Conform het Soortbeschermingsplan is het de opzet dat ze nog drie gebieden gaan realiseren als beschermingsgebieden voor de korenwolf. “In 2006 worden in Koningsbosch en Puth korenwolven uitgezet en het plan is om in 2008 gronden in Wittem hiervoor te kunnen gebruiken. Daarover moet echter nog overleg plaatsvinden met de betrokken agrariërs en de gemeente. Maar Maastricht en Sittard waren hierin zeer welwillend, dus dat zal daar hopelijk ook helemaal in orde komen”, beëindigt de positieve Hornesch zijn relaas.

Het leefgebied van de korenwolf: het akkerland.

kernleefgebieden voor korenwolven worden gerealiseerd, naast de vier kernleefgebieden die er inmiddels al zijn. Ook moeten er verbindingzones worden gecreëerd om uitwisseling tussen deelpopulaties mogelijk te maken. Die uitwisseling moet grensoverschrijdend kunnen plaatsvinden om de samenhang met de Duitse korenwolfleefgebieden te herstellen en voor de lange termijn te waarborgen.

Een van de doelstellingen is tevens het agrarisch beheer in relatie tot de ecologische eisen van de korenwolf te optimaliseren door middel van onderzoek. Tot slot moet er voldoende maatschappelijk draagvlak voor bescherming van de korenwolf worden gekweekt.

Fokprogramma

Van 2002 tot 2005 zijn in totaal 289 korenwolven via een fokprogramma uitgezet in Amby, Heer, Sibbe en Sittard. Deze herintroductie vindt stapsgewijs plaats en jaarlijks wordt een nieuw leefgebied bevolkt, waarna de populatie uit zich zelf moet groeien. De insteek van het fokprogramma is dat kleine groepjes korenwolven uitgroeien tot grotere populaties. En aangezien één korenwolfvrouwtje in één jaar tijd 3 worpen kan krijgen met 5 tot 7 jongen per keer, is er een grote kans dat het fokprogramma slaagt.

Wist u dat

- ... de korenwolf met zijn korte pootjes een gangenstelsel kan graven tot wel 2,5 meter diep?
- ... de korenwolf een echte slaapkop is? Ook buiten de winter huist hij ongeveer 20 uur per dag in zijn burcht. Alleen in de late avond of vroege ochtend komt hij naar buiten om te eten.
- ... geen enkele korenwolfburcht gelijk is? Dit heeft te maken met de leeftijd van de burcht. Hoe ouder de burcht, hoe groter en ingewikkelder deze wordt.
- ... de korenwolf bij het bouwen van die burcht zoekt naar plekken waar hij geen grondwater overlast verwacht?
- ... het eerste boek over de korenwolf al in 1774 werd geschreven door de Duitse arts F.G. Sulzer? Het is met enige aanpassingen nog steeds bruikbaar als standaardwerk.
- ... de hamster één van de weinige dieren is wiens naam in bijna alle talen met een H begint?
- ... de hamster in het Latijns *Cricetus cricetus* wordt genoemd?
- ... in de periode 2002 t/m 2005 289 korenwolven zijn uitgezet?

www.korenwolfwereld.nl

Vanaf 12 juni a.s. in de lucht.
Voor actuele berichten en achtergrondinformatie over de korenwolf en aanverwante onderwerpen!

Colofon:

Korenwolfwereld is een uitgave van Dienst Landelijk Gebied Limburg in samenwerking met provincie Limburg en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Redactieadres:

Dienst Landelijk Gebied Limburg
Postbus 1237
6040 KE Roermond

Concept en uitvoering:

Coppen advertising and marketing, Roermond

provincie limburg

dienst landelijk gebied

voor ontwikkeling en beheer

Actueel: korenwolven in Koningsbosch en Puth

In Koningsbosch en Puth zijn medio mei korenwolven uitgezet op ongeveer 20 ha korenwolfvriendelijk beheerde percelen. Op die percelen is graangewas geteeld in het kader van voedselaanbod. Daarnaast zal er luzerne groeien, bedoeld als dekking/bescherming voor roefdieren. In elk gebied worden in totaal ongeveer 60 dieren uitgezet. Dit gebeurt in twee partijen: in mei en in juni/juli 2006. Een groot gedeelte van de korenwolven krijgt een zendertje zodat onderzoeksinstituut Alterra deze dieren kan volgen. De verwachting is dat in het gebied Koningsbosch het korenwolfvriendelijk beheerde areaal zal uitgroeien naar ongeveer 40 tot 45 ha. Behalve in Koningsbosch zijn in 2006 ook al korenwolven in Puth uitgezet.

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Stichting Faunabeheerenheid Zuid-Limburg
Stichting Faunabeheerenheid Midden Limburg

Foto's zijn eigendom van fotograaf Gerard Müskens en Dienst Landelijk Gebied Limburg.
Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.